

Kalaf áriája

Végül mégiscsak ősszel költöztem el.

A temető bejáratáról, a bizonytalanul álló téglaoszlopos nagykapuról már lehullottak a feltámadás ormóttan vasbetűi s a kapu fölötti szóívből csak ennyi maradt: Fel.á..du.k.

A temetőt már nem használták, azt hiszem, megtelt. Elfogyott a halottaknak szánt föld, néha van ilyen is. Körbefogta a város és öszeroppantotta. De talán még sem egészen így. Hiszen a temető kőfalai még álltak, s hogy elburjánzott rajtuk az egykor nyilván gondosan nyírt sövény, az is csak az élet és a halál még pontosabb, még egyértelműbb elhatárolódását jelezte. S mégis, bár erről nem beszéltem, főként nem a szüleimnek, titkon örültem, hogy anyám a harmadik variációt fogadta el. A harmadik variáció pedig az volt, hogy a temető mellé költözöm, pontosan a nagykapuval szembe, egy viszonylag olcsó és, úgymond, hagyományos tervezésű házba, melynek bal oldalán egy lakatlan, bokrokkal és elhanyagolt gyümölcsfákkal teli telek, jobb oldalán pedig, furcsa mód, egy nagyon gazdag ember üvegverandás, emeletes háza állt.

Szüleim úgy tervezték, hogy augusztusban költözöm. Aztán nyár végén váratlanul rengeteg eső esett, és a munkások nem készültek el a házzal, mert az új lakást renoválni kellett, átfesteni a szobákat, itt-ott bepucolni a külső falakat, a kerítést megjavítani, befoltozni az ereszcatornát, mindezt persze, anyámék nyomasztó lelkiismeretfurdalása miatt, hiszen mégiscsak bántotta őket, hogy temető, vagyis ahogy ők mondták, a halál szomszédságába költözöm. Talán könnyíthettem volna a helyzetükön, de hallgattam arról, hogy igazából nem bánt a dolog.

Aztán a költözésnél, magam se értettem, miért, apám egyszerre hátrament a fészkerhez, kitolta nagyapám biciklijét és a teherautó platójára emelte. Remegve emelte s csaknem visszajejtette. Nem segítettünk neki, tudtuk, ez az ő dolga. Neki kell felemelni a biciklit, ha valóban úgy akarja. Apám öregember volt már, combjain lötyögött, karjain megcsavarodott a sárga, májfoltos bőr, s mint a gyerekek, szipákolt, szortyogott éjszakánként, és soha nem mondta el, miről álmodik. A bicikli családi örökség volt, apám apja hordta vele a tejet.

Nagyapám egész életében a Nagycsarnok szolgálatában állt, tejkereskedő volt, a tanyasiaktól gyűjtötte össze a tejet, még sötétben indult, hogy aztán a gőzölgő hajnalok már kint találják a földeken, ilyenkor lassú ökrök és tehéncsordák bukkantak elé a gomolygó, tejféhér ködből, ő meg köszönt nekik és becézte őket, és zörögtek a bádognaknak, de nagyapám csak ment a párától lucskos akácok között, tekert a hepe-hupás földúton, de visszafelé már tolt a biciklit, nehogy a tej egyetlen csöppje is kárba vesszen.

Nagyapám hetvenéves koráig hordta a kannákat, pedig akkor már megszűnt a tejkereskedés. S ő mégis ment, minden reggel kihajtott a tanyasiakhoz, pedig már köd se volt, állatok se, mert a hajnalokat hideg, metsző vasakkal tartották össze. A tanyasiak végül nem is mertek szóba állni vele, csak integettek a sövények és a könnyű léces kerítések mögül, hogy ne jöjjön, nincs tej, nincs. Nagyapám megállt a házak előtt, megcsóválta a fejét, aztán másnap újra ott állt a bekötőúton.

Nagyapád végül megbolondult, mesélte apám.

Az öregre a kistardosi dűlő kettős elágazásánál találtak, felbukott a biciklivel s egy útszélen felejtett ekedarabba verte a fejét és már soha többé nem tért magához. A kannákat vele temették el, mesélte még apám, becsomolták a két kannát és betették őket a koporsóba, egyiket a jobb, másikat a bal kezébe, mert így akarta, mintha lenn is csak a tejet akarná hordani, mélységeken és rétegeken át, csak ezt.

Aztán apám használta a biciklit. Apám egy gyárban dolgozott egész életében, és soha nem láttam tejet inni. De a biciklit mármár aggasztó lelkiismeretességgel gondozta, s a vastag, sokszor átfestett vázak még most is csillogtak, a küllőket is rendre fényesre szidolozta és a dinamó is tökéletesen működött, ragyogó fényt árasztott, messzi méterekre bevilágította az éji utat.

Apám ráemelte a biciklit a platóra, aztán belekapaszkodott a kocsiba és azt lihegte, hogy majd meglátogat. Azért hagy egy kis időt, hogy szokjam, végtére is ettől a naptól egyedül élek és csakis

magamra számíthatok, egyelőre nincs társam, feleség, szerető, vagy ilyesmi, na jó, mondta, hát vigyázzak magamra. Nem lépett közelebb, csak nézett a szemembe. Még mindig remegett az erőlködéstől. Anyám csavargatta köténye szélét és szipogott. Aztán hátulról belekapaszkodott apámba és a vállára hajtotta a fejét. Megöleltem őket, s beszálltam a sofőr mellé, aki tudta az utat.

Már ősz volt, fenn felhők vonultak, azt hiszem, gazdagabb, de egyszerűbb az őszi ég.

Egy kertészetben dolgozom, a város északi részében. Főképp szálas virágokkal foglalkozunk, s az az igazság, egy kissé untam már a szegfűk, gerberák, kardvirágok és nárciszok belakta hatalmas üvegházakat. Kertész vagyok, holott nem szeretem, ha csálnak a fénnel. Igaz, erről soha senkinek nem beszéltem. Magányos voltam, néha ugyan akadt egy-két nő, de azok felejthető történetek voltak. Apám jól sejtette, hogy a biciklinek hasznát vettem. Az első napokban még megkerültem a temetőt, de végül megtaláltam a rövidebb, igaz, halottak között kanyargó utat. A főbejárat a déli oldalon nyílt, éppen a házam előtt, fent pedig az északi kijárat a kicsi kápolna szemetes terére vezetett, ahonnan már csak néhány utcára vonult a zajos északi körút. Eltelt egy-két hét és lassan úgy megismertem a temetőt, mint magát a várost, ahol születésemtől fogva élek, s ahol már soha nem tévednék el. Ismertem a sírokat, és tudtam hová temették az idegeneket, a katonákat, hová az öngyilkosokat; kitapasztaltam, melyik sírokat gondozzák még most is, s olykor némelyik kicsi hanton vagy bemohásodott, szürke kőpadkán felismertem a mi kertészetünk csenevész virágait.

Azon az októberi napon szokatlanul sokáig dolgoztam. Délutános voltam, és jócskán beesteledett, mire a telepről hazaindultam. Egész nap a zacskó járt az eszemben. Talán ezért felejtettem el fölkapcsolni a dinamót. A nejlonzacskót aznap délelőtt találtam ásás közben, mert bár semmi kedvem nem volt a dologhoz, apám kedvéért csak hozzákezdtem a kert átforgatásához, ha jön, hát lássa az öreg, hogy nem hagyom el magam. A zacskóra kevéske földet kapartak, de fehér szegélye kivirított a rögök alól. Mintha csak épp ez kellett volna, kivirítania. A zacskóban pedig finom szövésű, ápolt női ruhát találtam, s mindent, ami kellett egy, úgymond, tökéletes felöltözéshez, melltartót, nejlonharisnyát, halványkék kombinét és fehér, tiszta bugyit és egy fehér bőrcipőt, ám ez utóbbit a párja nélkül. Sokáig tűnődtem, mit is csinálhatnék velük, aztán a házba vittem a zacskót. De már nem ástam tovább. Egész nap ezen a zacskón tűnődtem, a főmérnök meg is kérdezte, hogy csak nincs valami baj, mire én mondtam, hogy nincs, ugyan miért lenne.

A kápolna előtt, a bejáró halovány fényénél gyerekek labdázta, a temető kerítésénél alázatos beletörődéssel egy részeg öklendezett, fentebb, az út mentén asszonyok veszekedtek. Behajtottam az északi kapun, de akkor is csak a zacskóra gondoltam. Különös érzésem volt, mintha valaki figyelt volna. A temető olyan szagot árasztott, mint mindig, nehéz földszag, rothadó törzsek, burjánzó zöldek nehéz és fullasztó szaga. S már csak néhány sornyira lehettem a főkaputól, amikor hirtelen egy árny mozdult elém.

A sírok utcája ennél a résznél szűken és beláthatatlanul kanyargott, és hiába rántottam félre a bicikli különben könnyen forduló, bejáratott kormányát, a kocsmáros házaspár fedetlen sírhantja nyomban visszadobta az első kereket. Váratlanul felsurrogott a dinamó, halk sikoltást hallottam, s éreztem, hogy valami puhának, élőnek ütközöm, feldöntöm és rázuhanok.

Hallottam, hogy megcsobban és visszavérzik szívembe az idő.

Így maradtunk, néhány pillanatig, mozdulatlanul. Súlyos voltam nagyon, mert megijedtem. Remegtek a kocsmárosék vadrózsái a sötétben, hirtelen felzokogott a szél, valahol kutyák ugattak, egy madár is énekelt, aztán a test megmozdult alattam és nagyon közelről fölsóhajtott. Kicsi melegség, mintha az arcomhoz értek volna. Édes és ragadós csöpögött vissza rólam. Szerettem volna fekvé maradni, rettenetesen megütöttem az ágyékomat. Hányingerem volt. Lassan föltápáskodtam és igyekeztem megemelni a biciklit. Nem sikerült. Halkan és megadóan nyögdecsejt, akit elütöttem, aztán egyszerre elhallgatott. Visszahajoltam, leengedtem a biciklit és a teste után tapogattam. Megérintettem az arcát, aztán a melleihez értem. Nő volt, kétségtelenül az. Egy meztelen nő! Puhán és élettelenül gyűrődtek össze a mellei, de a bimbók kemények és duzzadtak voltak. Térdre ereszkedtem, s míg egyik kezemmel a bicikli hideg, vastag vázát tartottam, a másikkal a karjai után tapogattam. Bal karja a teste alá csavarodott, a másik csuklóig szorult az első kerék küllői közé. Kitortem egy alumíniumpálcát és kiszabadítottam a kezét. Most már megemeltem a biciklit és a szemközti sírra fektettem. Egy gyermek betonfedeles sírja volt az, egy tízéves gyereké, akit elütött az autó. Őt is elütötték. Közben földöntöttem egy virágtartót, hallottam a száraz virág zizzenését, de csobbanás az nem volt. Ecetfák, líciumok tömény illata hullámozott a sötétségben.

Fel tud állni?

Nem válaszolt. A közelben újra felugrott egy kutya, aztán gyárduda tülkölt, felúgtak a temetőt kerítő hatalmas nyárfák is, itt volt, de magasan vadászott a szél. Egészen közel hajoltam hozzá, az arcommal figyeltem, lélegzik-e.

Lélegzett. Lassan el-elfúlva, de lélegzett.

Nagyon fáj?

Most se válaszolt. Arra gondoltam hirtelen, hogy haldoklik. Aztán arra gondoltam, hogy akkor most megöltem valakit. Hát ilyen szánszálmasan egyszerű lenne? Hirtelen elgyengültem, újra ökledezni kezdtem. Belekapaszkodtam a kocsmárosék szálkás fake-resztjébe, föl húztam magam a sírhantra, ráültem, és remegő kézzel cigaretta után kutattam. Az első gyufa lángját nyomban elfújta a szél, aztán, ahogy az arca felé közelítettem, a másodikat is, de a harmadik már a körmömre égett. Úgy láttam az idegesen remegő, kicsi fényben, hogy törékeny, fiatal nő, fiúsan rövid, világos, szőkésbarna haja volt, a bal orcáján, a kicsi orr tövében anyajegy sötétlett. Vértett a homloka. A fekete csíkok végigfolytak a bal halántékán s a villogó, pici ékszerrel átszúrt fülcimpa alatt újra találkoztak és szerte futottak a tarkó szőke pihéire. Mintha csak aludt volna. Félig nyitott, duzzadt ajkai meg-megremegtek. Aztán a negyedik gyufával cigarettára gyújtottam, majd a sercegő csikkel egy következőre, vagy négy cigarettát szívtam egymás után, ültem a síron, és remegtem. A nő nem mozdult. Arra gondoltam, hogy most majd börtönbe zárnak. Hiszen hibáztam, kétségtelenül hibáztam. Mert lehet-e temetőben kerékpározni? A dinamó! Hiszen nem kapcsoltam föl! Jobban rettegtem a börtöntől, mint a haláltól. Nem a vadságtól, nem is a durvaságtól féltem, ó dehogy. Hallottam elég történetet a rabok durvaságairól. Hallottam, hogy az egyik, a gyengébb előre hajol, letolja a durva börtönpantallót, majd a lebélyegzett intézeti alsóneműt, a másik meg a fenekébe dugja a farkát, huzogatja, és beleélvez. De az utolsó rándulásnál elsőhajtja magát. Hülyék. Végül mindig elsőhajtják megukat, én ettől nem féltem. De a sűrű rácsok látványa, a hideg, szürke falak, a sivár, fehér kavicsokkal felszórt sétatér, a fűzőtlen bakancsok monoton reccsenései, a véglegesség.

A vég.

Felszólítanak, hogy hagyj abba.

Azt mondják, hogy kész van minden, szó és mondat és ítélet.

Sírva fakadtam s a következő pillanatban előre szédültem a sötétbe. Kapartam a földet és vinnyogtam. Lélegzett mellettem a nő, lüktetett fölöttem a sűrű éjszaka. Melléhenderedtem és hozzásimultam. Hideg volt a teste, de az illatával mintha megbocsátott volna. Egy hideg, eltévedt test. Valami újra megcsobbant bennem, de olyan erővel, hogy elakadt a lélegzetem. Súlyos lettem újra és meleg, és merevedésem támadt. Megkerestem szájjammal a száját, két tenyérrel fogtam az arcát, és beszélni kezdtem hozzá. Össze-összekocantak a fogaink.

Ne halj meg, kérlek szépen.

Ne halj meg, kérlek szépen.

Ezt ismétелgettem, és éreztem, hogy megint elgyengülök, fel kellett állnom. Arra gondoltam, hogy elfuthatnék, itt hagyhatnám. De reggel úgylis ráatalálna valaki. S előbb-utóbb kinyomoznának. Aztán pedig jönne a börtön. Akkor újra hallottam a madarat. Itt volt, közvetlenül fölöttünk, hintázott valamelyik ecetfán és énekelt. Álltam a sötétben, és lassan megnyugodtam, nem megfutamodni, nem, ezt gondoltam, és döntöttem is, és nyomban különös, júleső melegség öntött el, hogy lám, talán cselekvő részese leszek egy titokzatos történetnek, amibe pedig akaratomon kívül keveredtem, befolyásolhatom az eseményeket, lehetek fő- vagy éppen mellékszereplő, visszahúzódhatom, vagy éppen gubancolhatom a szálakat, hagyatkozhatom a szemlélődés távolságtartó semlegességére, kegyelmet vagy kegyetlenséget gyakorolhatok, megmenthetek, pusztíthatok, hogy aztán, végül, mégis mindent elrendezzek. Talán most minden rám van bízva. Micsoda kihívás! Letérdeltem, és újra megérintettem a nő testét. A mellei hidegek voltak, a hasa langyos, de a szeméremdombja meleg, mint a föld, nyári estéken, kánikulák után.

S ahogy ráterítettem a pulóveremet, ezen az estén először, elmosolyodtam.

Először a biciklit vittem haza, betoltam a belső, tökéletesen elsötétíthető szobába, tudtam, már soha nem fogom használni. Emlékeztem a festékhígítóra, még a munkások hagyták itt, a veranda hátsó sarkában tartottam, ahol a szerszámokat. Lakkbenzin, vagy valmi ilyesféle anyag volt. Magamhoz vettem a kövér, zöld üveget és az elemlámpát, madzagot kerestem és visszamentem a nőhöz, aki még mindig mozdulatlanul feküdt. Élt, és már nem vérzett. A hígítót egyelőre a kocsmárosék sírhantján hagytam. Előbb a bokáit kötöttem össze, aztán a csuklóit, majd óvatosan átdugtam a fejem karjai tehetetlen körén és megemeltem. Csaknem visszazuhantunk. Iszonyúan nehéz egy élettelen test. A belső szobába cipeltem és az ágyamba fektettem. Aztán még többször vissza kellett menni. A lámpa fényénél összeszedtem a csikkeket és a fekete gyufaszálakat, megkerestem a kitört küllőt, elkapargattam a sírok összerugdosott és földült hantjait, felállítottam a virágtartót, s végül megkerestem, hol vérezte össze a nő a földet. Egy nagyobb, szív alakú és néhány kisebb foltot találtam. Leöntöttem a hígítóval és meggyújtottam. A láng dühös lobbanással csapott az ég felé. Perceken át égett, s a kísérteties fény bevilágította a temetőt, még az ablakomból is láttam. A kőkerítés öreg nyárfái hatalmas, oszlopszerű árnyékokat vetettek az utcára, árnytörzsek remegtek végig az ud-

varomon, az üres telken, és a gazdag ember házán. Mögöttem, az ágyamban feküdt a nő, én meg arra gondoltam, vajon apám is így cselekedett volna-e. Végül bólintottam, hogy igen. Aztán az égre néztem, fent ragyogott a hold karéjos, sárga fele, és én bámultam elhűlve, mert fogalmam se volt, hol bujkált eddig.

Másnap délelőtt jöttem a boltból és találkoztam szomszédommal, a gazdag emberrel. Szombat volt, hétvégére vásároltam. Ritkán találkoztunk e néhány hét alatt, s jó ha kétszer-háromszor beszélgettünk. Különben kedves volt velem, mégha tartózkodó is. A férfi épp a kocsikijáró virágmintás vaskapuját zárta, s valami ismerős dallamot füttyörészett. Gondolkodtam erősen, vajon honnan idézi, s talán le is lassítottam kissé, de mégse jutott eszembe. Pedig ismertem a dallamot, nagyon ismertem. Elegáns volt a szomszéd, feketén ragyogott az öltönye, fehérén az ingje és csokornyakkendő billegett a nyakában. Mintha nem vett volna észre. Nem akartam szólni, de ahogy elhaladtam mellette, megperdült és rám meredt,

Maga látta?

Bólintottam.

És?

Nem tudom, mondtam. Talán valami égvehagyott gyertya fölborult... talán.

S ráztam a fejem.

Aha, mondta a férfi, és rántott egyet a vaskapu kicsi, de erős lakatján. Aztán odalépett a kocsijához. Mint a friss vér, olyan színű volt az autó, külföldi márka. Fel-felszikkasztott a délelőtti fényben. A gyerekek és a szerelmes kamasz lányok szeretik az ilyen színeket.

Egymillió?, kérdeztem és az autóra mutattam.

Másfél, mondta a férfi és elmosolyodott.

Tudja, mondta, miközben a temetőre mutatott, hajnalban átmentem. Ott, ahol a beszűkül a sírok közötti, utolsó előtti átjáró, leégett a föld. Feketére égett. Gyertya ilyet nem csinál. És bűdös volt, tömény alkoholszag terjengett. Kérem, azt a földet leégették.

Eltűnődött. Cipője fényes, fekete orrával apró kavicsokat ropogtatott a járdán. Csigá húzta fényes nyálát kettőnk cipője között. A férfi felé araszolt.

Talált valamit?, kérdeztem.

Megemelte a fejét és újra a temető felé nézett.

Egy női cipőt találtam.

Megkerülte a kocsit és a csomagtartóból kivett egy összesodort, földes nejlonzacskót. Óvatosan széthajtogatta. Fehér bőrcipő volt a zacskóban, az enyém párja. Figyelte az arcom, miközben elem nyújtotta.

Ismerős?

Nem, mondtam, és felemeltem a cipőt, a nap felé tartottam és hibátlan ujjlenyomatokat adtam a férfinak.

Azt hiszem, mondta szórakozottan, miközben újra a zacskóba tekerte a cipőt, el kellene mennem a rendőrségre. Úgy lehet, gyilkosság történt... vagy emberrablás.

Elégedettnek tűnt.

Lehet, mondtam bólogatva, de még hozzátettem, vagy baleset.

Baleset, mondtam mégegyszer és az összeroppantott csigaházat bámultam.

A férfi kinyitotta a kocsiajtót.

Mondja, megvan még a biciklije?

Néztem a csigát és visszakérdeztem.

Elárulná, mit füttyörészett az imént?

A férfi beült a kocsiba és elindította. Halkan duruzsolt a motor, az ablakban megremegett és bólogatni kezdett a rugóra ültetett halálfejes baba. A férfi kissé megemelkedett, hogy belenézhesen a visszapillantó négyszögletű tükröcskéjébe.

Kalaf áriáját, mondta, és szép metszésű, hideg szájával magára mosolygott.

A nő még mindig mozdulatlanul feküdt. A konyhaasztalra raktam a szatyrot, kávéfőztem. Nehéz éjszakánk volt. Fáradt voltam, de éreztem, a neheze még most következik. A nő pedig mintha mosolygott, mintha biztatott volna. Remegtek a szempillái, néha kivillant a szeme fehére. Megsimogattam az arcát.

Éjszaka, miközben a biciklit szereltem darabjaira, maga alá csinált. A szagra figyeltem föl, aztán csak hallgattam a diszkrét buggyanásokat. Jó jelnek tekintettem, hogy működik a teste. Ágytálmam nem volt, s feleslegesen se akartam már mozgatni, ezért hagytam végezze csak el. Járjon alaposan a végére. Aztán langyos, szappanos szivaccsal végigdörzsöltem a testét, átsimogattam a legrejtettebb részeit is. A sötétben úgy fénylett a teste, mint a mézzel lecsurgatott fiatal nyírfa törzse. Emelkedett és süllyedt lágyan a mellkasa, és néha, mintha csak érezne engem, megborzongott, aztán elsimult a bőre. Lassan újra megkeményedtek a mellbimbói és az ajkai elváltak egymástól, akár a tátika húsos, bordó szirmai. Nagyon mellette akartam maradni, de ekkor még nem volt idő.

Szét kellett szerelni a biciklit, hogy eláshassam. A kocsmárosék sírjától visszafelé, négy-öt sorral az északi irányban domborodott a földhantós, örökzöld sövényvel körbeültetett sír, amire nekem volt szükségem. Az üres telek felől kerültem, mert ötven méterre a főkaputól nyíltott egy mellékbejárat is. Néhány napja fedeztem fel,

egy sánta, kóbor kutya mutatta az utat. Egy öregember feküdt abban a sírban évtizedek óta. Mint nagyapám, annyi ideig élhetett. Talán ismerték egymást. Talán nagyapámtól vette ez az ember a tejet, talán tanyasi volt és megérte ő is, hogy a hajnalok szürkék legyenek és hideg, metsző vasakkal tartásuk össze őket. Hetvenévesen halt meg és egyedül feküdt a földben. De valaki gondozta még most is a sírját. Én meg adtam neki egy biciklit. Könnyű dolgom volt, a föld puhán, zsírosan fordult és ekkor már fent ragyogott, mintha velem lett volna a Hold.

Aztán úgy aludtam el, hogy hozzásimultam a nőhöz és óvatosan simogattam a melleit. Kint dalolt a madár, hajnalodott. Azt álmodtam, hogy meztelen vagyok és festett, literes agyagkancsókból tejet iszom, csorog a fehér lé végig a testemen, átcsorog az ágyékomon, s a fekete földre csepeg, ami nem issza be. S mint az irgalom fehér tavacskái, világítanak a tócsák.

Későn ébredtem. A világ már túl volt a hajnalon, túl a reggelen is, fiatal volt, de már éretten fénylett az idő. Kávét főztem, elszívtam egy cigarettát, felraktam Puccini lemezét. Azt hiszem, lehettem volna jóval türelmetlenebb. Megkerestem a nő ruháját, s óvatosan rápróbáltam. A bal oldali hónaljánál megszakadt a szövet, felfeslett a varrás. Óvatosan összeöltöttem, aztán boltba mentem. Dél körül kis vizet töltöttem a szájába. Nem fogadta be, és még mindig eszméletlen volt. Aztán tejjel próbálkoztam, azt se itta meg. Szerettem volna megfésülni, de nekem nincsen fésűm, mert kopasz vagyok, évek óta sörtésre nyíratom a hajam. Így aztán csak az ujjaimmal igazgattam a haját, mely puha volt, sűrű és földszagú. Közben ittam a kávékat, cigarettáztam, újra és újra meghallgattam a lemezeket. Múlt az idő, csak várnom és figyelnem kellett.

Délután átjött a gazdag ember felesége. Látásból ismertük már egymást, de még nem beszéltünk. Olykor még most is napozott a kertjében, vagy a virágjain babrálgatott. Sok és különös virág nyíltott a gazdag ember kertjében. Hátul, a bal oldali kerítésük mellé sövényt ültettek tujákból, hamisciprusokból és berkenyéből, ami már lilás-pirosan izzott a méregzöld puszpángok mellett. A kert hozzám közelebb eső sarkában kicsi, pirostetős garázs állt, s az apró kövekkel kirakott kocsiút a kerítálfal mentén futott végig. A gyep még most is zöld volt és sima, s közepén ott tündökölt ezer színével a virágos kert, sárgájával a borzas kúpvirág, a pirosával vörösbegyvirág, a húsos zöldjével és rózsaszínével a kicsi, szertekalandozó porcsinrózsa.

Magas, vékony és ideges asszony volt. Ahogy megállt előttem és köszönt, arra gondoltam hirtelen, hogy veri a férje. Vagy disz-

nóságokra kényszeríti. Kapkodta a tekintetét és nem nézett a szemembe. A verandán álltunk, ő bizonytalan volt, én hanyagul, mintha nem figyelnék, az ajtófélfának dőltem.

Arra kért a férjem, mondta, hogy hívjam meg az esti partinkra. Délelőtt ugyan találkoztak, de elfelejtette mondani.... Ő most üzleti tárgyaláson van.

Elhallgatott, a mellére tette a kezét.

Jöjjön el, kérem, mondta még némi szünet után s ekkor nézett először a szemembe.

Arra gondoltam, hogy ezt az utolsó mondatot betanította vele a férje. Állnia kellett előtte, és többször elmondani. S ha rosszul mondta, bosszús mosollyal az arcába vágott.

Elmosolyodtam.

Lehet, hogy rosszindulatúvá tett a túlzott figyelem?

A temető felől fúj a szél, borzolta az asszony festett szőke haját, s egy tincset az arcába ejtett. A közelben, tán az üres telek valamelyik mézgás szilvafájáról újra fölzengett a madár.

Hallja?, kérdeztem, és a hang irányába fordultam. Lassan úsztak a fátyolos kéken a felhők.

Az asszony visszasimította a haját és elcsodálkozott.

Maga is?... Citromsármány. Napok óta itt énekelget.

Elmegyek, mondtam még mindig mosolyogva, hogy bátorítsam. Ha nem válik ellenségemmé, talán még a szövetségesem is lehet.

A férjem azt is mondta, ha van barátnöje, hozza el őt is.

Láthatóan ezt a mondatot mondta ki a legnehezebben.

Azt hiszem, egyedül megyek, mondtam.

Nos, akkor a viszontlátásra, suttogta és közelebb lépett. A kezét nyújtotta. Könnyűek voltak az ujjai, akár a madárcsontváz. Nem engedtem el nyomban.

Maga szerint nem furcsa ez?

De furcsa, hunyta le a szemét, és lassan kivette a kezemből a kezét és úgy ment el, hogy nyitva felejtette a kaput. Félúton megbotlott, de nem nézett vissza, pedig tudta, hogy figyelem. Örültem, hogy nem néz vissza. Őszinte volt. Csak feladatot teljesített.

Ami kevés időm volt még, a nővel töltöttem. Villanyt nem gyűjtöttem, ősz volt, engedelmesen és hirtelen esteledett. Különös ámyékok játszottak a házban. Kint a szürkületben pedig csapódtak a kocsijátók. Később az udvarról figyeltem, eljön-e végre az én időm. Volt még egy komoly feladatom. Komoly? Végére is ezen múlt minden...

Kilenc óra múlt már, mire átmentem. Megszámoltam, éppen tizenegy autó állt a ház előtt. Zúgtak a magasban a temető nyárfái, egyre magabiztosabb lettem. Valaki nyitva felejtette a kertkaput,

nem kellett csengetnem. A ház fényárban úszott, s vendégek álldogáltak hátul is, a pázsiton, a sövények és a virágoskert mellett beszélgettek. A kert fölött lampionok himbálóztak. Mintha augusztus lett volna, meleg volt az est. Könnyű fehér műanyagasztalkákon italok, édességek, szendvicsek pompáztak, egy külön álló dohányzóasztalkán pedig lemezjátzó fekete korongja forgott. Turandot énekelt éppen. Öblös férfihang nevetett, női kacagás válaszolt rá, poharak csilingeltek.

A férfi az üvegeranda bejáratánál, egy hatalmas, húsos levelű pálma árnyékában álldogált, pohárka áttetsző ital ragyogott a kezében s egy fátyolos szemű, piros ruhás lánnyal beszélgetett, éppen megérintette a lányt, végigsimított lágyan a homlokán. A lány duzzogva válaszolt, spicces volt már, és valami sötét itallal a ruháját is leönthette. A férfi megcsóválta a fejét, és észrevett. Felém lépett, s mintha nagyon csodálkozott volna.

Áh, maga az?! nyújtotta a kezét, és hirtelen elhallgatott, csak nézett a szemembe, mint aki valamiféle gyors magyarázatot vár, hogy itt lát.

A felesége, mondtam, ő hívott meg.

A férfi zavartnak látszott. Hitetlenkedve rázta szép, fekete fejét.

Délután átjött, és átadta az ön meghívását... köszönöm, mondtam.

A meghívást?!... Ja vagy úgy... hát akkor érezze jól magát!, mosolyodott el a férfi s mint aki megerősítést vár e meglepő fejleményre, a lányra nézett. A piros ruhás lány felkuncogott, s az arca elé kapta a kezét. Körmeit, gondolom, a ruhája miatt is, élénkpirosra festette, csuklóján cérnavékony aranylánc fénylett. Puha, érzéki szája volt, az alsó ajak fénylett nyelve akaratos hegyétől, s mint a túlérett gyümölcs édes húsa, kifelé fordult.

A szomszédom, mondta a férfi és rám mutatott. Kertész.

Aztán gyorsan egy nagyobb, elmélyülten vitatkozó társaság felé lépett. Ott maradtam a lánnyal, mintha csak én terveztem volna így. Konyakot töltött magának, majd nekem is színültig teli poharat nyomott a kezembe.

Igyon velem, mondta, és elmosolyodott.

Szereti?, kérdeztem a férfi felé intve, aki felnevetett éppen s egy kövér, aranyláncos nő vállát fogta át. Egy szakállas, magas férfi velük nevetett. Valaki magas orrhangon magyarázott mögöttem. Úgy értem, hogy szerelmes belé, mondtam még.

A lány kezében megremegett a pohár, pánikszerű mozdulattal lehajtotta a konyakot, aztán rám meredt. Szép volt, szebb, mint az a nő, akit a temetőben találtam.

Hosszú még az éjszaka, biztattam, ne adja fel. Segíthetnénk egymásnak.

Azt nem szeretem a kopaszokban, sziszegte vissza, hogy olyan fene mód magabiztosak.

Ő védtelenebb már magánál, mondtam, s újra a férfi felé biccentettem, aki addigra elengedte a kövér nő vállát és éppen egy hasas pezsgős üveg után nyúlt. Kint a kertben felcsendült Kalaf áriája.

A lány elvesztette a fejét, majdhogynem kiabált. Élesen vágott a hangja, hisztérikusan. Néhányan felénk fordultak.

És ha a felesége?! Ó miért ne tehetne volna?!

Maga ezt akarja, vagy tudja?, kérdeztem halkán, s karjába markolva igyekeztem visszatartani, de otthagytam, kiszédelgett a kertbe és belekapaszkodott egy fiatal juharba és megpróbált nem sírni. De rázkódtak a vállai, végtére ő is a temetőbe kerülhet egyszer. Megszántam. Utána léptem és egészen közről suttogtam a hajába.

Ne féljen a temetőtől, kérem. Maga olyan szép és fiatal. Kacérkodjon csak a halállal, és ne féljen tőle! Járt már odaát, a temetőben?

A lány hirtelen megfordul, és csak rázta a fejét, szemében könny csillogott, nem tudott megszólalni.

Aztán megismerkedtem két orvos házaspárral, egy szenátorral, néhány ügyvéddel és üzletkötővel, praktikus tanácsokat adtam virágbajokra, és valakinek arról is elmélkedtem, hogy jövőre melyik lesz az ügyeletes divatnövény. Talán be is rúgtam kissé. Az asszonyra az ebédlőben találtam, a hidegtálás asztal előtt ült, merev derékkel bámult maga elé s közben két hosszú, vékony combját simogatta. Rúzsza elkenődött, szőke haját összekócolta a magány. Kicsi, aranyszegélyes tányérekéből fekete, ráncos héjú olajbogyókat eszegetett. Részeg volt ő is. Akkor már jó negyed órája nem láttam a férfit. Utoljára a piros ruhás lánnyal vitatkozott, a lány meg akarta ütni, a férfi elhajolt, sápadt volt, de mosolygott.

Az asszony felnézett és felém nyújtott egy olajbogyót.

Szopogassa, suttogta, csak szopogassa. Erezze, hogy körbejár a szájában, de a fogai mégse hatolnak át a héjon.

Tudja, mondtam, gondolkodni sosem elég. Az olyan, mint amikor valaki engedélyt kér, hogy cellája falára erkélyt építhessen. Börtönerkélyt. Azt hiszem, ezért hibázott a férje. Építész, aki megtervezi a házat, de amikor fölépül, már nem kíváncsi rá.

Töltsön valamit, suttogta teli szájjal a nő, aztán ahogy kezébe vette a poharat újra felnézett. Azt hiszem, már vagy négy magot szopogatott.

Szóval maga a teremtő képzelet elszánt híve. Drága kis kopasz bajnokom.

Nem egészen, mondtam és lehúztam egy pohár töményet. Egy ideje már csak konyakot ittam. Közlékennyé tett az ital és talán kissé fontoskodóvá is.

A világ, ahogyan van, működése és természete szerint ellenséges. Emberellenes. Nézze, én kertész vagyok, lenne érvem bőségesen szépre és megejtőre, mégis ellenzékbe vonultam. Passzív rezisztencia, ha úgy tetszik. De a képzelet nélkül még ez sem megy. Aki álmodik, az a legkreatívabb. Tudja, van a képzelődésnek egy diszkrét és szolid fajtája, amely nemcsak hogy közel engedi hozzánk a dolgokat, erre különben a börtönkerék is képes, de át is világítja.

A nő mosolygott, ivott, mosolygott, megint ivott.

Az utolsó akadályt vettem éppen.

Márpedig a fény, folytattam, megnevezésekre késztet. Nevekre. A név pedig természete szerint vonz, habár élettelen. Az ember egyszer csak azt érzi, hogy be kell költöznie oda, hová csak képzelődni, tervezgetni járt.

Halandzsázik, suttogta a nő.

Azt hiszem, most fojtja meg, mondtam hirtelen és megérintetem az asszony vállát. Lassan emelte a fejét. Körbe nézett, aztán lemondóan legyintett.

Nem meri megtenni.

Pedig nagyon készült rá, mondtam.

Fél, lehelte az asszony és újra simogatni kezdte a combjait.

Megtehetné az új lány is, mondtam, és az asszony kezeit bámultam... Vagy maga.

Ujjai a combtő hajlatában remegtek. Csak a hüvelykujjak pihentek a szeméremdomb felett.

Hiszen gyilkolni mégsem olyan könnyű. Én persze, hiszen nekem, elképzeltém. S ettől valahogy kielégültem. A férjem meg inkább tervezett. És azt hiszem, az új Mimike is tervezgetett a maga akaratos, gyermeki módján.

Már nem találják meg nálam, mondtam. Mindenképpen meg kellett volna halnia?

Zsarolta, vont a vállait és a pohara után nyúlt.

Terhes a lány?

Az is, meg valami üzleti ügyek. Megtudott valamit, fecsegett és fenyegetőzött. A férjem egy hete figyelte magát, hülye szokását, hogy a tetetón át jön haza. Csak várnia kellett, hogy maga elé lökhesse. Ha meghal, amire komoly esély volt a rengeteg nyugtató miatt is, rendben. Ha nem, maga még akkor is vesztesre áll.

Például a zacskó miatt, mondtam.

Például, mondta és a tenyerébe köpött egy magocskát. Vagy a cipő miatt. Mutassa csak a kezét!

Nézte a tenyeremet, érzékenyült.

Maga nem szülhet, ugye?

Bólintott, aztán a melleire ejtette a fejét. Gyorsan emelte föl, összeszorította a száját. Lázás részegségben ragyogtak a szemei.

Nem akar véletlenül megdugni? Valaki úgymint megkefél még ma este... legyen hát maga. Kopasszal még úgyse keféltem.

Szörnyű ugye?, kérdeztem, csak jönnek ezek a Mimik, egyik a másik után, ragyogóak, piros ruhájuk meg akár a vér.

Az ebédlő tükrös ajtájában ott állt a férfi és bennünket nézett. Földült volt. Mögötte billegett a piros ruhás lány és vihorászott. Az aszonyhoz hajoltam, mintha meg akarnám csókolni. A nyelvem hegyével elértem volna a száját. Suttogtam.

Magát is feláldozta volna, tudja?

Az asszony a szemembe nézett, aztán a számra meredt, végül észrevette a férjét. Eltűnődött.

Milyen kegyetlen ember maga... kegyetlenebb, mint ő, és a férjére mutatott, aki addigra már az ebédlő közepén járt, s amikor hozzánk ért, megragadta a karom és maga felé rántott. Sápadt homloka verejtékben úszott.

Hol van?

Úgy néztem rá, mint játszó gyerekekre szokás, s most én csodálkozhattam.

Kicsoda?

Mintha megértette volna, hogy vesztett. Valamit mondani akart még, elengedte a karom, nagy lélegzetet vett. Aztán mégse szólt. Nekem pedig volt még egy döfése. Az asszony a föld felé kuncogott, potyogtak a szájából a fekete magok.

Tudja, csak azt sajnálom, hogy nem hozhattam el a barátnőmet.

A férfi egészen közel lépett. Remegett az indulattól.

Megdugtad, te szemét?!

A piros ruhás lány az ajtóból figyelt bennünket. Bólintottam. Kétségbeesetten rázta a fejét. Még egyszer bólintottam és bátorításképpen rámosolyogtam. A lány lehunyta a szemeit, megkapaszkodott az ajtófélfában, s felsikoltott.

Haláltánc! Haláltánc!

Valaki elejtette ijedtében a poharát, a nők visítogtak, egy teljesen részeg férfi felordított, többen tapsolni kezdtek.

Irány a temető!, sikoltotta a lány és botladozva a kertbe indult, s a részeg társaság nyomában utána eredt, kiabálva, viccelődve,

összefogózva, a jókor jött kalandtól felhevülve, s az alkohol mámorától fűtve vonultak a nagykapun át a sírok közé, röhögtek a bejárat csonka szövegén, és így történt, hogy egy sír előtt, hol előző éjszaka valaki felégette a földet, találtak egy eszméletlen, fiatal nőt, akinek a bal lábáról hiányzott a cipő.

A mentősök utálkozva nézték a részeg és fontoskodó társaságot. Hajnalodott mire kiértek, és a temető fölött súlyos, tejfehér köd gomolygott.

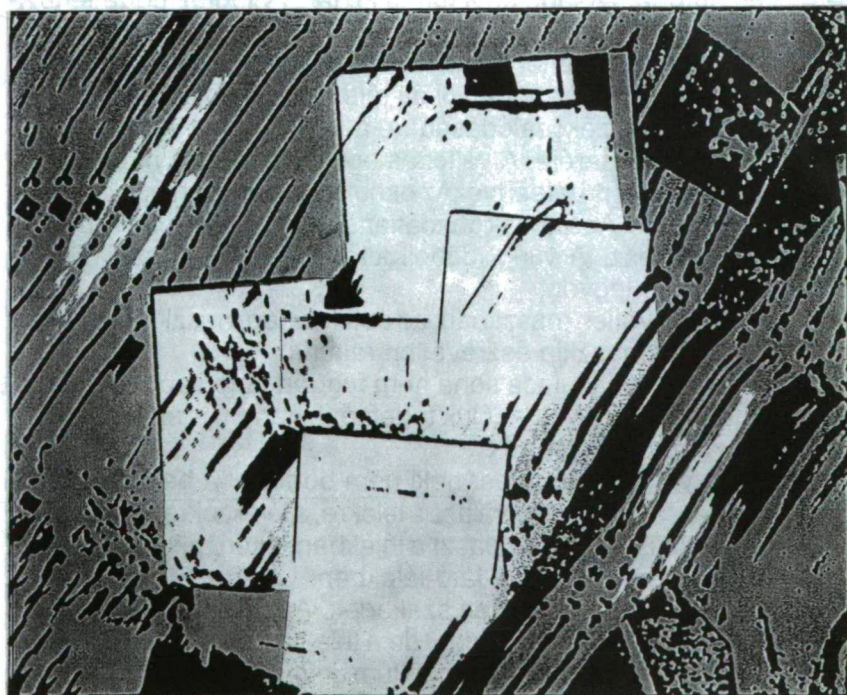
Délelőtt beállított apám, és a biciklit kérte.

Azt álmodtam, mondta lázas szemekkel, hogy a tordasi elágazásnál nagyapád méri a tejet.

Két rozsdás kannát tartott a kezében, melyekről csak a családi mesékben hallottam eddig.

Szeged

Darvasi László

Haász Ágnes munkája